

El món feudal i els regnes cristians

Aquest dossier és la versió adaptada: les mateixes idees del tema, però amb activitats més guiades i pas a pas. Tens caselles per marcar, espais per completar paraules i preguntes amb pistes.

1

El feudalisme: un pacte de protecció

1. Completa la frase amb la paraula correcta:

«El _____ jurava fidelitat i ajuda militar al seu _____, que a canvi li donava protecció i un _____ (normalment terres).»

Tria: vassall · senyor · feu

2. Marca **les dues cerimònies** que segellaven el pacte feudal:

- L'homenatge (el vassall agenollat, amb les mans entre les del senyor, jurant fidelitat)
- El torneig (un combat simulat a cavall)
- La investidura (el senyor lliura un objecte que simbolitza el feu)
- La missa de Nadal a la catedral

3. Relaciona cada part de la senyoria amb el que era:

- La reserva → _____
- Els masos → _____

Tria: terra del senyor que treballaven gratis els pagesos · parcel·les que el senyor cedia als pagesos a canvi de rendes

4. Vertader o fals (V/F):

- Un serf era el mateix que un esclau. ___
- Un serf estava lligat a la terra i no la podia abandonar sense permís. ___
- A Catalunya, els pagesos sotmesos a obligacions abusives s'anomenaven remences.

5. Marca **tres coses** que el senyor podia exigir o cobrar:

- Una part de la collita (rendes)
- Pagaments per fer servir el molí, el forn o el pont
- Un impost al rei franc cada mes
- Justícia: jutjar i castigar la seva gent
- Les paraules dels capellans en sermons

2

Els nobles i el castell

1. Completa: els primers castells eren de _____ i terra dalt d'un _____; més tard es van fer de _____, amb muralles, torres i fossats.

Tria: fusta · turó · pedra

2. Marca **tres funcions** del castell, a part de defensar:

- Centre de govern de la senyoria
- Magatzem de collites
- Lloc on s'administrava justícia
- Mercat setmanal obert a tothom
- Refugi dels pagesos en temps de perill

3. Per què només els nobles podien ser cavallers? Marca'n una:

- Perquè ho deia el Papa
- Perquè el cavall, l'armadura i les armes eren caríssims i només se'ls podia permetre la noblesa
- Perquè els pagesos no en sabien

4. Relaciona el codi de cavalleria amb el que demanava:

- Valor → _____
- Lleialtat → _____
- Protecció → _____

Tria: ser valent en combat · obeir el seu senyor · ajudar els febles i defensar l'Església

5. Vertader o fals (V/F):

- La vida al castell era còmoda i lluminosa, com a les pel·lícules. ___
- Les dones nobles podien governar la senyoria si el marit era a la guerra. ___
- El torneig era un combat simulat, de vegades molt perillós. ___

3

Els pagesos i el mas

1. Completa: la família pagesa vivia en _____, una casa senzilla amb un _____, animals i parcel·les. Una part de la collita anava al senyor en _____ i a l'Església en _____.

Tria: mas · hort · rendes · delme

2. Marca **les tres millores agràries** dels segles XI-XII:

- L'arada pesada, tirada per bous o cavalls
- La rotació de conreus (deixar descansar una part del camp)
- Els tractors a motor
- Els molins d'aigua i de vent
- Els hivernacles de vidre

3. Relaciona cada cosa amb la seva conseqüència:

- Més aliments → _____
- Mala collita → _____

Tria: la població comença a créixer · pot venir la fam

4. Què eren els **monopolis senyorials**? Marca'n una:

- Pagaments obligatoris per fer servir el molí, el forn o el pont del senyor
- Un impost que cobrava el rei a Barcelona
- El delme que cobrava l'Església

5. Vertader o fals (V/F):

- Els pagesos eren menys del 10% de la població medieval. ___
- Poca gent vivia més enllà dels quaranta anys. ___
- Els pagesos van transformar el paisatge: van rompre boscos i van omplir el territori d'esglésies i masos. ___

4

L'Església i el monestir

1. Completa: l'Església cobrava el _____, és a dir, la _____ part de les collites de tothom. Al capdamunt de tot hi havia el _____.

Tria: delme · desena · Papa

2. Relaciona cada càrrec amb el que feia:

- Bisbe → _____
- Abat → _____
- Monjo → _____

Tria: dirigia un monestir · governava una diòcesi com un noble · vivia al monestir seguint la regla de sant Benet

3. El lema dels monjos benedictins «ora et labora» vol dir (marca'n una):

- «Estudia i ensenya»
- «Prega i treballa»
- «Obeeix i calla»

4. Marca **tres feines** que es feien al monestir:

- Hi vivien els monjos seguint una regla
- Hi copiaven a mà llibres antics a l'scriptorium
- Hi acollien els pelegrins
- Hi tenien fàbriques de teixits modernes
- Hi entrenaven cavallers per a la guerra

5. Completa: el pelegrinatge més famós d'Europa portava a _____, fins a la tomba de l'apòstol Sant _____.

Tria: Santiago de Compostel·la · Jaume

6. La **Pau i Treva de Déu** a Catalunya:

- La va impulsar l'abat i bisbe _____, en assemblees a Toluges (_____) i Vic (_____).

Tria: Oliba · 1027 · 1033

Marca **els dos acords** que s'hi van prendre:

- Prohibir els atacs en certs dies sagrats (la treva)
- Protegir sempre les esglésies, els pagesos i els camins (la pau)
- Abolir el delme
- Convertir tots els cavallers en monjos

5

L'art romànic

1. Marca **les quatre característiques** de l'arquitectura romànica:

- Murs gruixuts
- Moltes finestres grans i colors
- Arcs de mig punt (de mig cercle)
- Voltes de canó a la coberta
- Campanars de torre
- Vidrieres immenses i arcs apuntats

2. Completa: el romànic és el primer gran estil artístic comú a tota l'Europa _____, dels segles _____ i _____.

Tria: cristiana · XI · XII

3. Per què les esglésies romàniques estaven plenes de pintures? Marca'n una:

- Perquè els monjos eren molt artistes
- Perquè la gent no sabia llegir i les pintures ensenyaven la fe
- Perquè els nobles ho pagaven com a luxe

4. El **Pantocràtor** és (marca'n una):

- Un sant medieval
- La representació de Crist en majestat, dins d'una mandorla, a l'absis de l'església
- Un instrument musical

5. Relaciona cada exemple amb el lloc on és:

- Sant Vicenç de Cardona → _____
- Vall de Boí → _____
- Pantocràtor de Sant Climent de Taüll → _____

Tria: al Bages · al Pirineu (Patrimoni Mundial UNESCO) · al MNAC de Barcelona

6

Els regnes cristians i el naixement de Catalunya

1. Completa: després del 711, els únics territoris que van resistir l'avenç musulmà van ser les _____ del nord.

Tria: muntanyes

2. Marca **els regnes cristians** que van sorgir al nord de la península:

- Astúries (després Lleó i Castella)
- Navarra (Pamplona)
- Aragó
- Els comtats catalans
- Califat de Còrdova
- Imperi bizantí

3. La paraula «**Reconquesta**»:

- La feien servir els reis cristians per dir que «recuperaven» l'antic regne visigot
- La van inventar els historiadors actuals
- Designava un pacte entre cristians i musulmans

4. Vertader o fals (V/F):

- La «Reconquesta» va ser un pla únic i continuat de 800 anys. ___
- De fet van ser segles de guerres, treves, aliances i pactes entre cristians i musulmans.

- Després de cada conquesta calia la repoblació: portar-hi gent a viure i a treballar. ___

5. Completa: per atreure colons, s'oferien avantatges com l'_____ (treballar una terra erma uns anys i quedar-se-la) o les _____ (documents que concedien terres i llibertats).

Tria: aprisió · cartes de poblament

6. Relaciona els passos del naixement de Catalunya:

- Origen → _____
- Dinastia → _____
- Resultat → _____

Tria: els comtats catalans dins de la Marca Hispànica · els comtes de Barcelona, descendents de Guifré el Pelós · els comtats s'uneixen i formen una entitat política pròpia, avantsala de la Corona d'Aragó